

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/60/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119295856
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Popovičová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:6119295856.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Popovičovej a členiek senátu JUDr. Gizely Majerčák a JUDr. Aleny Mikovej v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. XX, 2. E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v C., D. XX, 3. F. G. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., B. XX, 4. H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v C., I. J. XX, 5. H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v C., J. X, 6. F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. XX, 7. H. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v B. K. XXX, 8. J. L., nar. XX.X.XXXX, bytom A. M., B. XXXX I., N. A. X/X-XX, všetci zastúpení JUDr. Tomášom Majerčákom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28 proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 12.997,56 eur s prísl., o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 17.10.2022 č.k. 44C/41/2019-319 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak o nároku žalobcov voči žalovanému na zaplatenie 12.997,56 eur s prísl. titulom náhrady za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov, zaťaženej vecným bremenom v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z.

3. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že žalobcovia v 1. až 8. rade sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území J. H., obec C. - J., O. C. F., zapísaných na LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10475/502, druh pozemku-orná pôda o výmere 310 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10469/502, druh pozemku-orná pôda o výmere 540 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10585/504, druh pozemku-orná pôda, o výmere 316 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10569, druh pozemku orná pôda, o výmere 460 m², parcela KN-E č. 10572, druh pozemku orná pôda o výmere 496 m², parcela KN-E č. 10596, druh pozemku orná pôda o výmere 468 m², cez ktorý vedie trasa kanalizačného potrubia. Na LV v časti C: Ťarchy je na tomto LV zapísané vecné bremeno v zmysle ust. § 20 ods. 1 zákona č. 442/2002 Z.z. v prospech Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10634, druh pozemku orná pôda o výmere 1120 m², cez ktorý vedie verejné kanalizačné potrubie. Na LV v časti C: Ťarchy je zapísané vecné bremeno v zmysle ust. § 20 ods. 1 zákona č. 442/2002 Z.z. v prospech Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10633, druh pozemku orná pôda, o výmere 1367 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10540, druh pozemku orná pôda o výmere 367 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10406/502, druh

pozemku orná pôda, o výmere 16 m², LV č. XXXXX, parcela KN-E č. 10630/2, druh pozemku orná pôda, o výmere 296 m² v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov, nachádzajúcich sa v parku Anička.

4. Žalobcovia listami zo dňa 16.5.2019 jednotlivo vyzvali žalovaného na zaplatenie náhrady za užívanie predmetnej nehnuteľnosti za obdobie od 15.5.2016 do 15.5.2019 vo výške stanovenej podľa znaleckého posudku č. 49/2015 znalca F. H. P., ktorý nárok sa stal v uplatnenej výške predmetom tohto konania.

5. Aplikujúc ust. § 1, § 2 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom vysporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 66/2009 Z.z.“), § 43a ods. 1, 3 písm. p/ zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v zmysle neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 50/1976 Zb.“), § 101 a § 171n ods. 1 Občianskeho zákonníka dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu premlčania nároku žalobcov.

6. V konaní nebolo podľa názoru súdu sporným, že žalovaný užíva pozemky, v podielovom spoluvlastníctve žalobcov, na ktorých sa nachádza tzv. Q. A., ktorý žalovaný nadobudol na základe zák. č. 138/1991 Zb. v súlade s delimitačným protokolom, hospodárskou zmluvou a rozhodnutia z roku 1983. Tým boli naplnené ust. § 1 zák. č. 66/2009 Z.z.

7. Pôvodne žalobcovia nárok vyvodili zo zák. č. 66/2009 Z.z., neskôr nárok právne kvalifikovali titulom vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Dôvodili tým, že v danom prípade na predmetných nehnuteľnostiach sa nachádza verejná zeleň, preto v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. nevzniklo vecné bremeno, ale žalobcom svedčí nárok titulom bezdôvodného obohatenia.

8. V tej súvislosti súd prvej inštancie uzavrel, že areál Q. A. sa nachádza na pozemkoch, vedených ako plochy zelene porastené trávnatým porastom a drevinami s mobiliárom a tiež plochami komunikácií pre peších a cyklistov, teda z hľadiska ich účelu sú súčasťou stavby PKO Anička, slúžiacej na športovo-rekreačné využitie, teda ide o objekt, ktorý je nutné považovať za inžiniersku stavbu – oddychový park v zmysle § 43a ods. 3 písm. p/ zák. č. 50/1976 Zb., cez ktorý sa v časti tiahne aj kanalizačné potrubie. Tieto skutočnosti vyplynuli z výpisu z LV č. XXXXX A. K. XXXXX. Areál Q. A. podľa názoru súdu je potrebné vnímať ako jeden celok, ktorý je takto aj ponímaný verejnosťou. Ide teda o stavbu, na ktorú sa vzťahuje ust. § 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. Aj v prípade, pokiaľ by Q. A. bol ponímaný ako verejná zeleň v zmysle § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z., neznamenalo by to, že na takúto verejnú zeleň sa nevzťahuje zák. č. 66/2009 Z.z. a že v tomto prípade by nemohlo vzniknúť vecné bremeno. Zákon nevylučuje ex lege zriadenie zákonného vecného bremena aj na pozemkoch v zmysle § 1 ods. 2, teda aj takto zaťažené pozemky je možné usporiadať v zmysle tohto zákona. V tej súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.9.2022 sp.zn. 6Co/78/2022, kde odvolací súd rozhodol o finančnom plnení za užívanie lokality „Borovicový háj“, ktorý je verejnou zeleňou. Vylúčil preto aplikáciu inštitútu bezdôvodného obohatenia pri posudzovaní nároku uplatneného žalobcami v tomto konaní.

9. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že v danom prípade je aplikácia zák. č. 66/2009 Z.z. vylúčená z dôvodu, že nejde o stavbu povolenú v zmysle platných právnych predpisov, súd prvej inštancie síce konštatoval, že žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie či územné rozhodnutie pre areál Q. A., čo odôvodnil tým, že vzhľadom na časový odstup nevie takéto rozhodnutie dohľadať. Na preukázanie povolenosti areálu Q. A. však ponúkol súdu listinné dôkazy o postupnom budovaní Q. A., jeho súčasťou od roku 1968, z ktorých vyplynulo, že verejná zeleň bola od roku 1968 plánovaná ako súčasť stavby PKO Anička s následnou postupnou realizáciou jeho usporiadania ako objektu určeného na oddychovú a športovú činnosť. Z ďalších listinných dôkazov predložených žalovaným – štúdia súboru stavieb Parku kultúry a oddychu Košice, ktorú vypracoval Stavoprojekt Košice v roku 1985, vyplynulo, že verejná zeleň bola súčasťou areálu parku, kde sa nachádzajú aj predmetné pozemky. Všetky listinné dôkazy, predložené žalovaným súd vyhodnotil v kontexte doby, kedy boli vydané či vypracované, pričom u časti z nich išlo o listinné dôkazy vydané a vypracované pred prijatím zák. č. 50/1976 Zb. Samotná skutočnosť, že žalovaný po spochybnení povolenosti stavby nevedel predložiť konkrétne rozhodnutie o povolení stavby či územné rozhodnutie, pričom k tomu poskytol rozumné vysvetlenie (uplynutie skartačných lehôt) v spojení s ostatnými listinnými dôkazmi viedli súd k záveru o povolenosti Q. A.. S poukazom na rozsudok NS SR z 24.2.2010 sp.zn. 5Cdo 71/2008 mal za to, že vzhľadom na časový odstup a podstatné

prekročenie aj vydržacích alebo skartačných lehôt mal za to, že žalobcovia nepreukázali, že predmetná stavba nebola povolenou stavbou.

10. Na základe týchto úvah ustálil, vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu medzi stranami sporu, na základe ktorého by žalovaný bol oprávnený užívať predmetné pozemky, na ktorých je umiestnený areál Q. A., že v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. ku dátumu 1.7.2009 vzniklo v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obsahom ktorého je držba a užívanie pozemkov pod predmetnou stavbou. Žalovaný tak užíva sporné parcely na základe zákonného vecného bremena.

11. Pokiaľ ide o priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena, k tejto otázke sa vyjadril NS SR v uznesení zo dňa 30.11.2019 sp.zn. 8Cdo 17/2019, preto v súlade s tam vysloveným názorom konštatoval, že v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. je namieste priznanie primeranej náhrady.

12. Pokiaľ ide o charakter náhrady za vecné bremeno zriadené zák. č. 66/2009 Z.z., súd prvej inštancie vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, ktorá sa ustálila v uzneseniach NS SR zo dňa 26.8.2019 sp.zn. 2Cdo 194/2018, zo dňa 30.11.2020 sp.zn. 8Cdo 17/2019 a najnovšie v rozhodnutí zo dňa 26.1.2022 sp.zn. 1Cdo 99/2019, kde sa riešila otázka, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo požadovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia. Táto judikatúra Najvyššieho súdu SR bola akceptovaná aj Ústavným súdom SR (sp.zn. IV.ÚS 539/2020 a sp.zn. III.ÚS 272/2022) a dospela k záveru, že ak právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu ani inak pri zriadení vecného bremena v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. Ani následný nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL.ÚS 42/2015 neovplyvnil tento ustálený právny názor. Prihliadnuc na túto ustálenú judikatúru najvyšších súdnych autorít mal súd prvej inštancie za to, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty.

13. Pokiaľ teda finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia, v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania žalovanou stranou, pre určenie začiatku plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby je podľa názoru súdu prvej inštancie rozhodné, kedy bolo možné právo uplatniť po prvý raz. V danom prípade premlčacia doba začala plynúť 1.7.2009, t.j. odo dňa účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., ktorý okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, preto právo žalobcov na zaplatenie náhrady za vecné bremeno sa premlčalo najneskôr 1.7.2012. Žalobcovia podali žalobu na súde dňa 28.5.2019, preto tak urobili po uplynutí premlčacej doby. Z dôvodu premlčania nároku žalobcov preto žalobu v celom rozsahu zamietol. Bližšie sa už nezaoberal výškou náhrady.

14. Pokiaľ žalovaný vzniesol voči nároku námietku premlčania, súd prvej inštancie uviedol, že z obsahu spisu nezistil žiadne také okolnosti, pre ktoré by na takto vznesenú námietku premlčania nemal prihliadať. Žalobcovia súdu síce uviedli odlišné stanoviská sudcov Ústavného súdu SR vo veci sp.zn. PL.ÚS 7/2022, podľa ktorých je potrebné skúmať námietku premlčania, či nie je v rozpore s dobrými mravmi, avšak v danom konkrétnom prípade netvrdili, o aké skutočnosti by malo ísť a súd žiadne takéto skutočnosti nezistil.

15. Žalobcovia sa môžu domáhať nápravy situácie v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa § 2 ods. 1 písm. 1/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách. Zákonom č. 257/2022 Z.z. došlo s účinnosťou k 1.9.2022 k vypusteniu ust. § 3 zo zákona č. 66/2009 Z.z. a k zmene zákona č. 330/1991 Zb., ktorej účelom bolo odstrániť niekoľko rokov trvajúci nesúlad zákona č. 66/2009 Z.z. so súčasným znením zákona č. 330/1991 Zb. Žalobcovia tak majú oprávnenie podať návrh na začatie konania a upraviť spornú situáciu do budúca (§ 7 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb.), o ktorých rozhoduje Okresný úrad. Neostane im tak len holé vlastníctvo bez možnosti zvrátiť tento stav.

16. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom. Nevzhladol priestor pre aplikáciu ust. § 257 C.s.p. na daný prípad.

17. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie žalobcovia z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ C.s.p. a odvolaciemu súdu navrhli, aby rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vytkli súdu prvej inštancie, že nárok žalobcov nesprávne právne posúdil, keď aplikoval zák. č. 66/2009 Z.z., ktorý na daný prípad nedopadá. Podľa názoru žalobcov nárok bolo potrebné posúdiť podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení. Žaloba bola podaná v čase konštantnej rozhodovacej praxe súdov, ktorá tu už bola 10 rokov a podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z.z. patrí vo forme opakujúceho sa plnenia. Žalobcovia mali legitímne očakávania, že ich spor bude rozhodnutý v súlade s touto konštantnou rozhodovacou praxou. V tej súvislosti poukázali na viacero rozhodnutí súdov prvej inštancie a odvolacích súdov, ktoré v odvolaní aj konkretizujú, pričom vo všetkých prípadoch bolo rozhodnuté pred podaním žaloby. Terajšia rozhodovacia prax súdov popiera účel a význam zák. č. 66/2009 Z.z. Pozemky, ktoré sú predmetom konania zdedili žalobcovia po svojich právnych predchodcoch. Ide o rodinný majetok, ktorý im štát v dobe neslobody zabral bez povolenia či súhlasu. Tento majetok bol de facto vyvlastnený bez nároku na akúkoľvek odplatu v prípade, pokiaľ by odplata za vecné bremeno bola jednorazová. Žalobcovia sú naďalej povinní platiť mestu daň, pričom žalobcom takto zostalo len holé vlastnícke právo. Uviedol, že rozhodnutia, na ktoré poukazuje súd prvej inštancie sa týkajú pozemkov pod cestami a nie parkov a verejnej zelene. Najvyšší súd sa v nich nevysporiadal s otázkou, prečo odplata za vecné bremeno by nemohla byť opakujúca, pričom podľa názoru odvolateľov je potrebné rozlišovať vznik vecného bremena a trvanie vecného bremena z hľadiska obmedzenia vlastníckeho práva. Súd sa nevysporiadal s otázkou dobrých mravov. Žalovaný užíva predmetné pozemky už 30 rokov a nežiadal o ich majetkovoprávne vyvlastnenie. Navyše túto situáciu a stav bezprávia vytvoril štát a nie žalobcovia. Na žalovaných pozemkoch nestojí žiadna stavba, preto zák. č. 66/2009 Z.z. nemožno aplikovať. Predmetom konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň. Katastrálny odbor neeviduje na týchto pozemkoch žiadne stavby. Žalovaný nepredložil žiadne stavebné povolenie ani územné rozhodnutie týkajúce sa Q. A.. Tento park preto nespĺňa podmienku povolenia podľa právnych predpisov. Argument o časovom odstupe je absurdný. Žalovaný predložil rozsiahle historické dokumenty, ide však o nepodstatné a nezáväzné dokumenty. Odôvodnenie rozsudku je v rozpore aj s negatívnou dôkaznou teóriou. Súd svojvoľne usúdil, že Q. A. je stavba povolená podľa platných právnych predpisov. Súd opomenul skutočnosť, že v období 1948 až 1989 zo strany štátu dochádzalo k porušovaniu základných ľudských práv. Skartáciu dokumentov nie je možné pričítať na ťarchu vlastníkov pozemkov, k čomu sa vyjadril aj ústavný súd v rozhodnutí sp.zn. III.ÚS 127/2010. Rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Cdo 71/2009, na ktoré sa odvoláva súd prvej inštancie už bolo prekonané. Vecné bremeno v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. nemôže vzniknúť k verejnej zelene, len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritéria. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu v zmysle § 1 ods. 1 a § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. môže vzniknúť len k pozemkom pod stavbami a nie k takým, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, teda ktoré sú uvedené v § 1 ods. 2 tohto zákona. Zákonodarca mal podľa odvolateľov na mysli, že v zmysle § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. sa tento zákon primerane vzťahuje len na usporiadanie vlastníckych vzťahov k cintorínom a k pozemkom, ktoré sú verejnou zeleňou alebo športoviskám. Žalobcovia preto majú nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o odplatu za vecné bremeno, nie je pravdou, že by rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít bola jednotná v tom, že v takom prípade patrí jednorazová odplata. V čase podania žaloby žalobcovia nemohli vedieť, že majú žiadať jednorazovú odplatu. Takýto výklad učený súdom prvej inštancie je v rozpore s princípom rovnosti a rovnocennosti ochrany vlastníckeho práva, vyplývajúceho z Ústavy SR. S názorom vysloveným Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp.zn. 7Cdo 26/2014 a 3Cdo 49/2014 sa nemožno stotožniť. Ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak nič nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami. Takýto výklad je v rozpore s cieľom zákona. Podľa názoru žalobcov odplata by mala byť vo forme opakujúceho sa plnenia. V súvislosti s porušením princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní poukázali na odlišné stanovisko sudcu R. J. k uzneseniu Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 340/2021. O tom, že patrí žalobcom jednorazová odplata sa dozvedeli prvýkrát až z rozhodnutia, proti ktorému smeruje odvolanie. Preto nesprávne stanovil súd prvej inštancie počiatok plynutia premlčania odo dňa účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. V tej súvislosti poukázali na odlišné stanoviská sudcov D. C. a Q. J. a S. J. v stanovisku k uzneseniu Ústavného súdu SR sp.zn. PL.ÚS 7/2022.

18. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací prejednal odvolanie žalobcov bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) v rozsahu danom ust. § 379 a § 380 C.s.p., z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

19. Žalobcovia napadli rozsudok z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ C.s.p., teda, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

20. Odvolací súd po preskúmaní odvolania zistil, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

21. Odvolací súd dospel k záveru, že konanie netrpí vadou, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie vykonal vo veci potrebné dokazovanie, z vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

22. Vecne správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

23. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 13.3.2024 o 9.30 hod. v poj. miestnosti č. dv. 210/II.p., pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 5.3.2024 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 3 C.s.p.

24. Predmetom tohto konania je nárok žalobcov na náhradu za obmedzenie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorých sú spoluvlastníkmi - pozemkom, a ktorý uplatnili vo vzťahu k žalovanému, ktorý užíva tieto nehnuteľnosti tým, že sú súčasťou plochy parku Anička, pričom z listín Magistrátu Mesta Košice, ktoré pripojili k žalobe vyplýva, že žalovaný tieto pozemky definuje ako verejnú zeleň bez toho, aby k tomuto užívaniu mal zmluvný základ.

25. Súd prvej inštancie zamietol žalobu po tom, ako nárok žalobcov posúdil ako nárok na finančnú náhradu za vznik vecného bremena v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. a uzavrel, že žalobcom týmto titulom patrí jednorazová náhrada, ktorá je v danom prípade premlčaná.

26. Odvolací súd tento názor súdu prvej inštancie považuje za správny.

27. K právnemu posúdeniu súdom prvej inštancie v súvislosti s aplikáciou zák. č. 66/2009 Z.z. na daný prípad odvolací súd dodáva nasledovné:

28. Podstatou odvolacej argumentácie žalobcov je nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, keď na danú vec aplikovali zák. č. 66/2009 Z.z., ktorý sa podľa ich názoru na prejednávanú vec nevzťahuje, pretože k pozemkom v ich podielovom spoluvlastníctve nevzniklo vecné bremeno, keďže na nich nie je žiadna stavba. Argumentujú tým, že na dotknutých pozemkoch je verejná zeleň, ktorá sa stala súčasťou pozemku a preto k predmetným pozemkom nemohlo vzniknúť vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., ktoré môže vzniknúť len k pozemkom zastavaným stavbami v zmysle § 1 ods. 1 spomínaného zákona. Podľa názoru žalobcov Q. A. nie je stavbou, keďže sa v tomto areáli nenachádza žiadna stavba povolená v zmysle stavebných predpisov.

29. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že aj podľa názoru odvolacieho súdu areál Q. A. možno považovať za plochu parku slúžiacu na budovanie parkovo upravenej verejnej zelene. Predmetný areál bol síce označený ako plocha verejnej zelene, avšak súčasne aj ako plocha pre športovo-rekreačné využitie a plocha komunikácií. Niet pochýb o tom, čo je všeobecne známou skutočnosťou, že na predmetných pozemkoch porastených trávnaťm porastom a drevinami, sú vybudované aj spevnené plochy slúžiace ako chodníky, ale aj plochy slúžiace športovým aktivitám, ako tenisové kurty, cyklotrasy a pod. Ide o celý komplex, ktorý slúži na športovo-relaxačné využitie

obyvateľom mesta Košice. Z príslušných LV, na ktorých sú zapísané predmetné pozemky vyplýva, že nimi vedie aj verejné kanalizačné potrubie.

30. Dokazovaním vykonaným na súde prvej inštancie tak bolo preukázané, že predmetné pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalobcov sú účelovo využívané ako súčasť športového areálu „Q. A.“, pričom cez časť pozemku vedie aj kanalizačné potrubie.

31. K ďalšej argumentácii žalobcov, že v danom prípade sa trávnaté porasty stali súčasťou pozemku je potrebné uviesť, že vychádzajúc z ust. § 119 ods. 12 a § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka pozemky a stavby sú dve samostatné veci, keďže Občiansky zákonník vychádza z oddeleného vlastníctva k pozemkom a stavbám na nich stojacích. Stavbou v občianskoprávnom zmysle podľa ustálenej judikatúry sa rozumie výsledok stavebnej činnosti tak, ako ho chápu stavebné predpisy, pokiaľ výsledkom takejto činnosti je vec v právnom zmysle, to znamená spôsobilý predmet občianskoprávnych vzťahov vrátane vlastníckeho práva (teda nie súčasť inej veci). K tomu viď rozsudok NS ČR sp. zn. 33Cdo/11/98.

32. Niet pochyb o tom, že športovo-relexačný areál ako celok primárne funkčne slúži na zabezpečovanie potrieb obyvateľov mesta v súvislosti s jeho športovo-relaxačným využitím a práve toto funkčné využitie determinuje podľa názoru odvolacieho súdu predpoklad pre ponímanie tohto areálu ako celku. Predmetné pozemky vo vlastníctve žalobcov tvoria prífahlú plochu k pozemkom zastavaným miestnymi komunikáciami, ktoré tvoria neoddeliteľný celok spomínaného areálu, ktorý je inžinierskou stavbou v zmysle § 43a ods. 3 písm. p) Stavebného zákona, preto tento oddychový park - areál možno považovať za stavbu v zmysle právnych predpisov. Aj keď v konaní nebolo predložené územné rozhodnutie, stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie, vychádzajúc z ostatných vykonaných dôkazov možno prijať záver súdu prvej inštancie o tom, že park A. je potrebné považovať za stavbu nielen v zmysle správnych predpisov, ale aj v občianskoprávnom zmysle. Verejná zeleň je tiež súčasťou tohto areálu, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu ako celok je potrebné považovať za stavbu.

33. Nemožno prehliadať, že zmyslom zák. č. 66/2009 Z.z. bolo usporiadať vlastnícke vzťahy práve k stavbám a iným objektom, ktoré povolené a skolaudované podľa stavebných predpisov neboli, pretože boli postavené na cudzích pozemkoch (nepatriacich obci, vyššiemu územnému celku).

34. Súd prvej inštancie tak dospel k správne mu záveru, že žalovaný neužíva pozemky bez právneho dôvodu, ale užíva ich titulom zákonného vecného bremena. Nesprávna je preto právna argumentácia žalobcov, že nárok je potrebné priznať titulom užívania pozemkov bez právneho dôvodu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka.

35. Možno sa len stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že z Protokolu o prechode vlastníctva majetkových práv a záväzkov uzatvoreného medzi Správou mestskej zelene v Košiciach a Mestom Košice dňa 13.04.2006, delimitačného protokolu zo dňa 04.01.1981 a delimitačného protokolu zo dňa 28.06.1991 vyplynulo, že žalovaný nadobudol vlastníctvo k tzv. Q. A. na základe delimitačného protokolu zo dňa 4.1.1981, keď tento majetok Technické služby Mesta Košice odovzdali Záhradníckemu a sadovníckemu podniku Mesta Košice. Táto delimitácia sa uskutočnila na základe rozhodnutia Rady mestského národného výboru v Košiciach zo dňa 5.12.1980 č. 227, ktorým dňom od 1.1.1981 sa z Technických služieb Mesta Košice vyčlenila činnosť Správy verejnej zelene a jej údržby s výkonom štátnej správy a ochrany verejnej zelene do podniku Záhradnícky a sadovnícky podnik Mesta Košice. Delimitačným protokolom zo dňa 28.6.1991 tento majetok Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice odovzdal Správe mestskej zelene v Košiciach. Prechod vlastníctva sa uskutočnil ku dňu účinnosti zák. č. 138/1991 Zb. Celý tento areál sa v dotknutých dokumentoch označoval ako „Q. A.“.

36. Pokiaľ ide o zodpovedanie otázky formy náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zo zák. č. 66/2009 Z.z., zákon túto otázku nerieši. Ako však správne uviedol súd prvej inštancie, rozhodovacia prax dovolacieho súdu je v tomto smere ustálená.

37. Je potrebné súhlasiť s názorom odvolateľov do tej miery, že skoršia súdna prax vychádzala z toho, že vlastníckovi pozemku v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. patrí opakujúca sa (nie jednorazová) náhrada vo výške obvyklého nájomného. Vychádzalo sa z rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít, ktorej základom bol nález Ústavného súdu SR PL ÚS 42/2015, pričom ústavný súd sa už v rozhodnutí sp. zn.

III. ÚS 237/2009 priklonil k úvahám o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia.

38. Odlišné od tejto rozhodovacej praxe sú však závery rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré vytvárajú ustálenú rozhodovaciu prax ku dňu rozhodnutia súdu, odlišnú od doterajšej súdnej praxe a teda, že vlastníkovi pozemku patrí jednorazová náhrada. Ide o závery prijaté v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.08.2019, 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020, podľa ktorých vlastníkovi pozemku patrí jednorazová náhrada a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. k 01.07.2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov. Tieto rozhodnutia vychádzajú z rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/49/2014 (R 73/2016), sp. zn. 7Cdo/26/2014, týkajúcich sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. a konštatovali, že tam vyslovený právny názor je prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z. Aj ďalšia novšia judikatúra dovolacieho súdu sa zjednotila na priznávaní jednorazovej náhrady (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/171/2021, 1Cdo/99/2019).

39. Posudzovanie formy tejto náhrady ako opakovanej by znamenalo odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú je v zmysle judikátu R 71/2018 potrebné považovať stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Z týchto dôvodov odvolací súd je rovnakého názoru ako súd prvej inštancie a teda, že náhradu za zákonné obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. je potrebné považovať ako náhradu jednorazovú, na ktorú vznikol nárok vlastníkovi pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. ku dňu 1.7.2009, a ktorý nárok sa premlčuje v trojročnej premlčacej lehote. V čase podania žaloby na súd dňa 28.5.2019 bol preto tento nárok premlčaný.

40. Súd prvej inštancie sa správne vypořiadal aj s námietkou žalobcov o potrebe aplikácie ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v otázke skúmania námietky premlčania vznesenej žalovanou stranou, teda či táto nie je v rozpore s dobrými mravmi, aj keď v rozhodnutí necituje konkrétne ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

41. V tej súvislosti súd prvej inštancie v bode 44. rozsudku uviedol, že žalobcovia síce upozornili súd, aby posudzoval, či žalovaným vznesená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi, avšak k tej skutočnosti neuviedli žiadne také skutočnosti, ktoré by súd prvej inštancie v tej súvislosti mal brať na zreteľ. Ani súd prvej inštancie žiadne také skutočnosti nezistil. Pokiaľ v tej súvislosti žalobcovia poukázali na odlišné stanoviská sudcov ústavného súdu sp.zn. PL.ÚS 7/2022, len s poukazom na tam vyslovené názory – odlišné stanoviská nemožno uvažovať o tom, že by námietka premlčania vznesená žalovanou stranou bola uplatnená v rozpore s dobrými mravmi bez toho, aby sa uviedli konkrétne skutočnosti, vzťahujúce sa na daný prípad.

42. Súd prvej inštancie tak dospel k správne záveru o tom, že nárok žalobcov je potrebné považovať za premlčaný, pričom tento svoj názor v rozsudku aj podrobne zdôvodnil.

43. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v súlade s § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil rozsudok vrátane výroku o trovách konania ako vecne správny.

44. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešným žalobcom.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).